

Gemeente Middelburg

nummer 127X00269.06323

datum 2 december 2002

**Flora en fauna in het gebied
Mortiere**

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding voor het onderzoek en doel

Ten zuidwesten van en aansluitend aan de stad Middelburg (gemeente Middelburg) ligt het gebied Mortiere. De toekomstige ontwikkeling van dit gebied is mede opgenomen in de 'Kwaliteitsatlas Middelburg 2030' (1998). In vervolg daarop heeft de gemeente het voor Mortiere ontwikkelde toekomstscenario verder uitgewerkt in een Masterplan en vervolgens in het bestemmingsplan 'Mortiere' (voorontwerp april 2002). Het bestemmingsplan heeft betrekking op 190 hectare van het in totaal 230 hectare grote gebied. Het bestemmingsplan voorziet in de ontwikkeling van nieuwe woon- en werkgebieden, een lokatie voor perifere detailhandel, bijbehorende infrastructurele voorzieningen en golfbaan, een park en andere groenvoorzieningen.

Er is een onderzoek uitgevoerd (december 2001) naar de m.e.r.-plichtigheid van de voorgenomen ontwikkelingen. In dat onderzoek is ook een eerste beoordeling van mogelijke effecten op de flora en fauna gegeven. Deze beoordeling heeft mede geleid tot de conclusie dat het opstellen van een MER niet noodzakelijk was. In Mortiere en de nabije omgeving zijn geen gevoelige gebieden gelegen die door de voorgenomen ontwikkelingen verloren zullen gaan.

Bovengenoemde onderzoeken zijn echter niet specifiek ingegaan op de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren. Ruimtelijke ingrepen, zoals de ontwikkeling van de nieuwe woon- en werkgebieden in Mortiere brengen handelingen met zich mee die volgens de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet verboden zijn indien zij betrekking hebben op beschermde planten en dieren. Deze wet die sinds 1 april 2002 in werking is getreden schrijft namelijk voor dat geen afbreuk mag worden gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten planten en dieren. Alvorens dus met de uitvoering van het plan Mortiere te kunnen beginnen moet er duidelijkheid zijn over de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren.

Het onderzoek moet verder uitwijzen of de handelingen die gepaard gaan met het bouwrijp maken van het gebied relevante effecten zullen hebben op eventueel voorkomende beschermde soorten. In dat geval zal een ontheffingsaanvraag ex artikel 75 van de Flora- en faunawet worden ingediend. Voorliggend onderzoek en het bestemmingsplan dienen daarbij als onderliggende informatie voor het ontheffingsverzoek.

1.2 Werkwijze

Aan de uitvoering van de verschillende onderdelen van het plan Mortiere ligt een strakke planning ten grondslag. Het plan zal fasegewijs tot stand worden gebracht, waarbij het woongebied in fasen van circa 150 woningen per fase wordt gerealiseerd. De eerste fase heeft betrekking op het gebied dat conform het Masterplan is gelegen tussen de Manne-

zeesche Watergang, het bedrijventerrein, het centrale park en de golfbaan. Het beslaat een oppervlakte van ongeveer 11 hectare. Voor de exacte begrenzing en verdere informatie over het gebied en de planopzet wordt verwezen naar bovengenoemd bestemmingsplan. De bedoeling is dat fase 1 in het voorjaar van 2003 in uitvoering wordt genomen. Om de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren in het fase 1-gebied in beeld te brengen is een onderzoek uitgevoerd op basis van informatie verkregen bij de Particuliere Gegevensleverende Organisaties, verenigd in de Vereniging Onderzoek Flora en Fauna (VOFF) en bij de Vogelwerkgroep Walcheren.

Het onderzoek richt zich in eerste instantie op fase 1. Voor de volgende fasen zal het onderzoek verder worden uitgebreid met een veldinventarisatie dat in het voorjaar van 2003 zal kunnen beginnen. Het plan Mortiere is integraal, gebiedsgericht en duurzaam opgezet, waarbij rekening is gehouden met aanwezige waarden. Als specifieke maatregelen ten behoeve van een beschermde soort nodig mochten blijken dan kunnen die in de gebiedsdelen die in volgende fasen aan bod komen worden ingepast. Het veldonderzoek zal daarover verder uitsluitsel bieden.

2. BESCHERMDE SOORTEN

2.1 Beknopte beschrijving van het bestemmingsplangebied en het gebied van fase 1

Het bestemmingsplan bevat een beschrijving van het plangebied. In samenhang met het onderzoek naar het voorkomen van beschermd planten en dieren zijn de volgende landschappelijke kenmerken vermeldenswaard. Het grootste deel van Walcheren behoort tot de zogenaamde oudlandgebieden, waarmee de oude eilandkernen worden bedoeld. De grens tussen de oudland- en nieuwlandgebieden ligt op de Trekdijk die over een korte afstand door de zuidoost punt van het plangebied loopt. Kenmerkend voor het oudland zijn de kreekruigen en de poelgebieden. Het plangebied ligt in zijn geheel in een poelgebied met een gemiddelde hoogteligging van ongeveer 0,5 meter beneden NAP. De ontwatering vindt plaats via de Mannezeesche Watergang en ondiepe greppels. De Mannezeesche Watergang is brak en zeer voedselrijk. De waterkwaliteit is matig. Verder wordt oppervlaktewater in het bestemmingsplangebied alleen nog aangetroffen in, waar de naam poelengebied ook op duidt, enkele, verspreid liggende poelen. In het fase 1-gebied komen geen poelen voor.

Het bestemmingsplangebied is in gebruik als akkerland en als grasland. Het grondgebruik is intensief. Opgaande (boom)beplanting is te vinden langs de N254, langs de Eendrachtsweg, langs de Nieuwlandseweg, op de Trekdijk en rond bestaande bebouwing. Het fase 1-gebied is in zijn geheel in gebruik als akkerland. Er komt geen opgaande begroeiing voor. Wel vallen enkele delen van ontwateringsgreppels binnen het fase 1-gebied.

2.2 Uitwerking van de beschikbare gegevens per groep

De PGO's leveren hun gegevens aan, geordend per km-vak volgens het raster van de topografische kaart. Het fase 1-gebied ligt in zijn geheel in km-vak 33-389¹. Het bestemmingsplangebied omvat ook delen van de km-vakken 32-389, 33-390 en 34-389.

Planten

PGO: FLORON

Zowel de kilometervakken van het fase 1-gebied als van het gehele bestemmingsplangebied zijn goed en recent onderzocht op voorkomende wilde flora. Van alle plantensoorten die zijn aangetroffen in de vier genoemde km-vakken, verdienen er twee nadere bespreking, omdat zij beschermd zijn: de Zwanebloem en de Grote kaardebol.

De Zwanebloem komt in twee km-vakken voor. Uit de gegevens van FLORON valt niet op te maken welke twee km-vakken dit zijn. Wel is aangegeven dat de Zwanebloem is aange-

¹ De twee getallen staan voor de respectievelijke x-coördinaat en y-coördinaat van de linker benedenhoek van het km-vak.

troffen in matig voedselrijk en zeer voedselrijk water. De enige waterloop die deze biotoop biedt is de Mannezeesche Watergang. Deze waterloop stroomt door twee km-vakken, maar ligt buiten het fase 1-gebied. Aangenomen wordt dat de Zwanebloem niet in het fase 1-gebied voorkomt.

De Grote kaardenbol is in Zeeland niet zeldzaam en komt dan ook voor in elk van de 4 km-vakken van het bestemmingsplangebied, maar de exacte standplaats is niet bekend. Het is een soort van dijken en bermen, die ook regelmatig verwilderd wordt aangetroffen. In het fase 1-gebied komt de geschikte biotoop van de Grote kaardenbol niet voor. De berm langs de Eendrachtsweg – een mogelijke groeiplaats – blijft buiten het fase 1-gebied. Aangenomen wordt dat de Grote kaardenbol niet in het fase 1-gebied voorkomt.

Zoogdieren

PGO: Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming

Volgens incidentele, deels verouderde waarnemingen komen de volgende soorten in het plangebied voor: Huisspitsmuis, Egel en Dwergvleermuis. Deze soorten vallen onder de werking van de Flora- en faunawet.

De Huisspitsmuis is een soort die rond bebouwing is te vinden. In het fase 1-gebied komt geen bebouwing voor, wel ligt het fase 1-gebied rondom een bestaande woning met bijbehorend erf. Deze woning blijft gehandhaafd en wordt met het erf in het plan ingepast. De directe omgeving van de eventueel voorkomende Huisspitsmuis verandert dus niet.

De Egel is een soort die voorkomt in zeer uiteenlopende biotopen. Overdag houdt hij zich schuil onder struikgewas, in ruige plekken e.d. De kans dat hij in het fase 1-gebied voorkomt is niet groot, omdat er nauwelijks geschikte schuilplaatsen zijn.

De Dwergvleermuis gebruikt opgaande beplantingen als geleidingsbaan om tussen rustgebied en foerageergebied op en neer te vliegen. Gerust wordt op geschikte plaatsen in gebouwen, zoals in spouwen, achter raamluiken, achter daklijsten. Gejaagd wordt tussen boom- en struikbeplantingen. De boombeplanting langs de Eendrachtsweg zou als geleidingsbaan kunnen dienen. Deze weg valt buiten het fase 1-gebied. De bebouwing langs de Eendrachtsweg zou als rustplaats kunnen dienen, maar deze bebouwing blijft buiten het fase 1-gebied.

Vogels

bron: Vogelwerkgroep Walcheren

De Vogelwerkgroep Walcheren heeft in 1988 een broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Alle vogelsoorten zijn beschermd op grond van de Flora- en faunawet. Onder de 47 waargenomen soorten zijn twee Rode Lijstsoorten: Patrijs en Dodaars. Het is niet aannemelijk dat deze in het fase 1-gebied voorkomen, aangezien de geschikte biotopen ontbreken. De Patrijs zoekt kleinschalige, ruige terreinen op en de Dodaars is een watervogel.

Het fase 1-gebied is wel geschikt voor de Kievit, de Scholekster (die beide destijds in het gebied Mortiere zijn geïnventariseerd) en andere grondbroeders. Feitelijke, recente broedplaatsen zijn niet bekend. Indien met de werkzaamheden wordt aangevangen voor

het broedseizoen begint, wat naar verwachting het geval is, kan voorkomen worden dat er een conflict ontstaat met de Flora- en faunawet.

Amfibieën

PGO: RAVON

Het bestemmingsplangebied is niet systematisch onderzocht op amfibieën. Wel zijn uit het gebied waarnemingen bekend van de algemeen voorkomende Bruine kikker en Gewone pad. Binnen de kilometervakken waarin het bestemmingsplangebied ligt, komt ook de Rugstreepad voor. Het is niet bekend of de soort ook voorkomt in het fase 1-gebied. Uitgaande van de biotoopeisen die genoemde amfibieënsoorten stellen, is het niet aannemelijk dat de Rugstreepad in het fase 1-gebied voorkomt, de beide andere soorten kunnen er wel voorkomen.

Vlinders

PGO: De Vlinderstichting

Er zijn gegevens over vlinders beschikbaar uit de periode 1992-2000. Van het fase 1-gebied zijn alleen waarnemingen van vlinders gedaan in 1993 en 1994. Er zijn twaalf soorten waargenomen, maar geen van de soorten is beschermd. Van de omringende km-vakken zijn ook recente waarnemingen beschikbaar. Volgens die waarnemingen komen er geen beschermde vlindersoorten voor.

Overige soortgroepen

Van andere diergroepen waarin beschermde soorten voorkomen – reptielen, vissen, libellen - zijn geen gegevens beschikbaar. Maar het fase 1-gebied is zeer waarschijnlijk van weinig tot geen belang voor deze groepen. Geschikte biotopen zijn niet aanwezig.

3. EFFECTEN OP BESCHERMDE SOORTEN

Fase 1 van Mortiere heeft betrekking op de bouw van woningen, enkele andere voorzieningen, de aanleg van ontsluitings- en toegangswegen, voet- en fietspaden, parkeer-, groen- en watervoorzieningen. Hiervoor moeten de gronden die binnen dit plandeel vallen bouwrijp gemaakt worden, wat inhoudt de uitvoering van graafwerkzaamheden voor kabels en leidingen, weginfrastructuur, ophogen, egaliseren e.d. Deze werkzaamheden hebben in het algemeen gevolgen voor planten en dieren zoals vernieling van nesten, verstoring van voortplantings- en rustplaatsen, verontrusten en doden van dieren.

Nagegaan is wat de effecten van deze werkzaamheden zijn op beschermde soorten die (mogelijkerwijs) in het fase 1-gebied voorkomen, zoals in het voorgaande hoofdstuk is aangegeven.

Zoogdieren

Vleermuizen

Het fase 1-gebied heeft geen geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen, noch opgaande beplantingen die als geleidingsbaan of foerageerplaatsen dienen. Er komt ook geen groot oppervlaktewater voor dat voor de Watervleermuis van betekenis kan zijn. Schadelijke effecten op vleermuizen zijn dan ook niet te verwachten.

Grondgebonden zoogdieren

De Egel zou kunnen voorkomen in het fase 1-gebied. De werkzaamheden die met de ontwikkeling van het woongebied gepaard gaan kunnen leiden tot het doden of verontrusten van dit dier. Het gebied biedt echter zeer weinig geschikte plekken voor de Egel, zodat er nooit veel exemplaren kunnen voorkomen. Schadelijke effecten voor de soort worden dan ook niet of nauwelijks verwacht. Dit geldt ook voor andere soorten, zoals Veldmuis, Haas, Mol. Over de aanwezigheid hiervan is echter niets bekend.

In verband met de mogelijke aanwezigheid van de Egel zal ontheffing worden aangevraagd voor het uitvoeren van werkzaamheden ten behoeve van fase 1.

In de toekomst zal het gebied Mortiere aantrekkelijker zijn voor zoogdieren, omdat er grote oppervlakten groen komen (park, golfbaan, particuliere tuinen).

Vogels

Voor vogelsoorten kan geen ontheffing worden verleend. De precieze aanwezigheid van beschermde soorten in het fase 1-gebied is niet zeker. De werkzaamheden voor fase 1 zullen aanvangen in het voorjaar van 2003, wanneer de vogels nog geen tot weinig broedactiviteit vertonen.

Amfibieën

Het fase 1-gebied wordt mogelijk gebruikt als zomer- en winterverblijf door de Gewone pad en de Bruine kikker. Deze soorten kunnen door de werkzaamheden gedood, of verontrust worden. Er vindt geen aantasting plaats van voortplantingsgebied. Schadelijke effecten op de instandhouding van deze twee soorten zijn dan ook niet te verwachten.

In verband met de mogelijke aanwezigheid van de Bruine kikker en de Gewone pad zal ontheffing worden aangevraagd voor het uitvoeren van werkzaamheden ten behoeve van fase 1.

In de toekomst zal het gebied Mortiere aantrekkelijker zijn voor amfibieën, omdat er meer oppervlaktewater in het gebied wordt gebracht en meer ruige begroeiing.